

guia

DE LECTURA > 6

BAULA

ALA DELTA

L'anell
d'en Mides

Patxi Zubizarreta

L'obra

Títol **L'anell d'en Mides** / Autor **Patxi Zubizarreta** / Il·lustracions **Mikel Valverde** / Traducció **Mikel Valverde** / ADV, 6 / 71 pàgs.

L'autor

Patxi Zubizarreta va néixer a Ordizia (Guipúscoa). Va estudiar Filologia Basca i ha traduït nombrosos llibres, però s'ha dedicat sobretot a escriure per a infants i joves. L'amor a la seva terra apareix reflectit a tota la seva obra per mitjà de llegendes i tradicions. La seva exquisida sensibilitat l'ha fet mereixedor de prestigiosos premis.

Argument

Tots l'anomenaven Mides, com aquell rei que tenia les orelles grans, encara que es deia Xavier. Tot perquè a l'escola l'havien castigat posant-li unes orelles d'ase. En Xavier, en Mides, és un noi tímid i poruc que, per casualitat, es converteix en l'heroi de la colla quan treu un nen del riu on havia caigut. Bé, això és el que ens va explicar un poll, i una marieta que es va menjar el poll, i l'aranya que se la va cruspir, i una granota i una cigonya. Però, a més, hi ha d'altres contes i llegendes de Navarra, on viuen els protagonistes d'aquesta història.

Comentari

És un relat explicat per diversos personatges. Patxi Zubizarreta dona veu a cinc animals: un poll, una marieta, una aranya, una granota i una cigonya; i seguint el seu cicle vital (l'un es menja l'altre) ens narra una història lineal. Són veus que permeten el canvi en el punt de vista, veus molt ben construïdes que recreen, de vegades, el so dels animals fent curiosos jocs de paraules.

Intercala a la narració diversos contes i llegendes de la zona (Navarra) per donar un sentit més ampli a l'aventura. Cada lloc, cada acció, cada objecte que apareix als contes cobra significat amb les peripècies dels protagonistes.

L'autor presenta aquesta novel·la iniciàtica en un entorn rural. Descriu amb encert la vida dels infants als pobles i la seva particular relació amb la natura sense estalviar detalls.

Temes

- Recerca de la identitat pròpia: Cada pas que fem a la vida serveix per conèixer-nos, per saber més de les nostres pors, de les nostres actituds..., en definitiva, anem madurant a poc a poc.
- Colles, trapelleries: És molt propi dels nens i nenes ajuntar-se en grups petits, en colles, on desenvolupen la seva vida social.
- Vida rural: Aquest llibre ens permet reflexionar sobre la vida a les poblacions petites.
- Contes i llegendes: Tots els llocs tenen les seves llegendes. El seu coneixement ens ajuda a conèixer i interpretar més bé la vida.

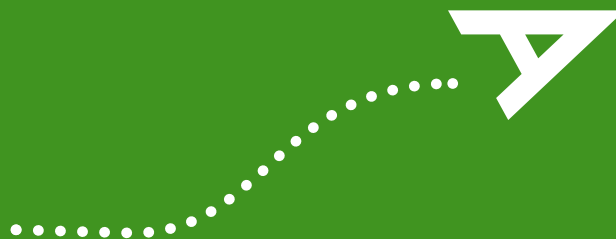
Reflexions

En l'actualitat s'escriuen pocs textos que parlin de la vida rural. És d'agrair que alguns autors ens mostrin aquesta realitat sense idealitzar. Zubizarreta situa l'acció en un poble, sense tòpics ni estereotips.

L'autor sap narrar una història senzilla buscant un escenari quotidià per a molts infants. Habilitat que mostra introduint llegendes i dites que pertanyen a l'imaginari rural i que ens permeten reflexionar sobre la dicotomia ciutat-poble.

En aquest sentit, és interessant recuperar llegendes, contes, refranys i dites que, per desgràcia, s'han perdut a les ciutats a causa de la uniformitat del pensament i que, tanmateix, continuen tenint vigència als pobles.

1. Com és el teu poble?

Els protagonistes d'aquesta història viuen en un poble de Navarra que es diu Zangoz. Segur que tu coneixes algun poble; per exemple, aquell on vius o on has passat les vacances. Descriu els seus indrets més interessants: on jugues, com són els carrers i les cases, si té riu...

---

2. Llegendes.

A la novel·la que tens a les mans s'expliquen diverses llegendes. Pots preguntar als teus pares o als teus avis si saben alguna llegenda de la teva ciutat o el teu poble. Anota-les tot seguit.

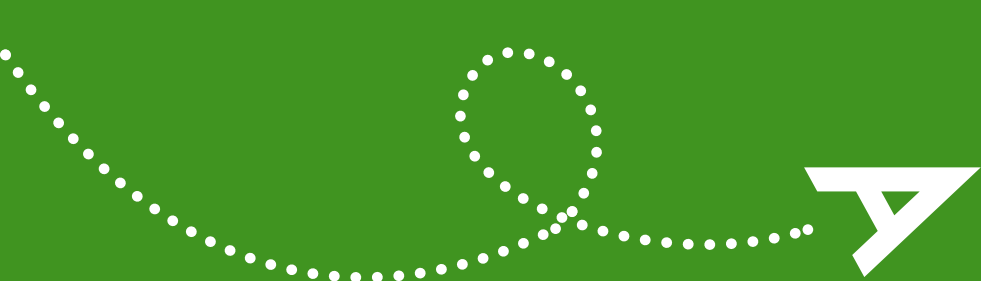

Activitats d'aprofundiment

1. Llocs per a una aventura.

Busca en un atlas el mapa de Navarra, el pots fotocopiar i enganxar a sota, i després marca-hi tots els llocs on es desenvolupa l'aventura. No oblidis assenyalar-hi els accidents naturals: rius, boscos...

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for pasting a map of Navarra and marking locations for an adventure.

1. Vinyetes de còmic.

Mikel Valverde, a més d'il·lustrador, és dibuixant de còmics. Pots fer que les il·lustracions es converteixin en vinyetes. Fotocopia o dibuixa les il·lustracions i transforma-les fent servir els recursos de la historieta de còmic: bafarades per als diàlegs, línies cinètiques per indicar el moviment, onomatopeies per als sons...

Pots fer que sigui la mateixa història de la novel·la o una altra història que t'inventis.

A large empty rectangular box with a thin black border, intended for drawing comic panels. It occupies the lower half of the page.

1. Raucar paraules.

Ha passat de crop i per sorpresa! Tan bon punt hem vist un noi arrossegat pel corrent, tots hem callat alhora: els ocells, els grills, les granotes... (pàg. 49)

Aquest paràgraf és el començament del capítol 4. L'autor, Patxi Zubizarreta, ha fet un petit joc amb les paraules: les ha «raucat». Ha transformat les que tenen la síl·laba «co» en «cro». D'aquesta manera sembla més clar que és la granota qui explica la història.

Et demanem que ara t'inventis tu una història «raucant» les paraules. Escriu la història d'una granota, però que sigui ella mateixa qui l'expliqui (fes servir la primera persona), i canvia totes les paraules que tinguin la síl·laba «co», igual que al llibre, per «cro». Serà molt divertit.

Pots ajudar-te amb aquest quadre. Anota a la columna esquerra les paraules amb «co» i canvia-les a la columna dreta.

Paraules amb síl·labes «co»	Paraules amb síl·labes «cro»
— cop	— crop
— corrent	— corrent

També pots fer aquest joc de paraules amb el so d'altres animals. Com contaria una història un porc? I una gallina?

2. Mariescriure.

Al capítol 2 és la marieta qui explica la història. Ella també parla d'una manera curiosa, algunes paraules les comença amb «mar»: «mariinquieta», «maritipa», «mariamagada», «maripensativa».

Per què no escrius un petit conte com ella?

Suggeriment d'activitats

ACTIVITATS D'APROXIMACIÓ

Amb les propostes que figuren sota aquest epígraf es pretén presentar el llibre d'una manera lúdica que n'estimuli la lectura.

- **Parlar de les pors.** De què tens por?, què fas quan tens por?, tens cap amulet contra la por? Podem parlar a classe de les pors i la valentia, de les pors més freqüents (exàmens, el que diran...). S'aniran anotant a la pissarra i se'n parlarà per saber com superar-les. En Xavier, el protagonista de *L'anell d'en Mides*, fa servir un amulet i li dona bon resultat. Potser és aquest el secret d'en Xavier-Mides?
- **Parlar de maduresa.** Quan deixem de ser nens? Aquesta és l'eterna pregunta. Preguntarem als nois i noies sobre el tema i comentarem com han canviat les coses. Els massais han de matar un lleó, és el seu ritu d'iniciació per passar de la infància a l'edat madura. A la pàgina 25 trobem un ritu iniciàtic molt peculiar:

—Demà, durant la missa, ens farem homes.
Caurem com les figues madures cauen de la figuera.
Ens creixerà el bigoti, mirarem les noies als ulls i potser fins i tot trobarem xicota...

ACTIVITATS D'APROFUNDIMENT

En aquest bloc de suggeriments trobarem activitats que podem anar presentant a l'aula a mesura que els nostres alumnes llegeixin el llibre.

- **Cançons i dites.** Al llarg de la novel·la trobaràs diverses cançons i dites. Demanarem als nois i noies que les anotin. Es pot completar aquesta recopil·lació amb altres de la zona. Amb totes podem fer el *Llibre de les dites i cançons*.
- **Animals al costat del riu.** Al llibre apareixen un bon nombre d'animals que viuen al costat dels

rius. Podem suggerir que els anotin i completin una llista amb d'altres que coneguin o que busquin a llibres. Si s'investiga més entendran per què viuen allà i, també, per què és tan necessària la seva conservació.

ACTIVITATS DE TANCAMENT

Una vegada que els nois i noies hagin acabat de llegir el llibre també podem suggerir activitats.

- **Comparacions.** *A mi, el pont em va semblar una teranyina gegant de ferro... (pàg. 32)*. Això és el que diu un dels personatges del llibre, l'aranya. És una bona comparació: un pont de ferro vist com una teranyina. Podem suggerir als alumnes que busquin noves semblances: "Una teranyina és com..."
- **Punt de vista.** La novel·la és explicada per diferents personatges (animals). Es pot demanar als nois i noies que escriguin des de diferents punts de vista una mateixa història. O, també, que en petits grups canviïn el punt de vista d'una història comuna.

Per exemple:

- El conte de *La Caputxeta Vermella* explicat pel llop o per l'àvia.
- *La Venta focs* explicat per les germanastres o pel príncep.
- *La Blancaneus* explicat per un dels nans.

També es pot fer aquesta activitat amb animals, com a la novel·la, o amb objectes que prenen vida.

Solucionari

Fragments especials

Hi havia una vegada un rei que es deia Mides, que tenia unes orelles enormes. Sempre mirava de tapar-se-les amb els cabells, però, un dia, el barber les hi va veure i no es va poder aguantar el riure. El rei, molt enfadat, el va amenaçar que el mataria si mai ho explicava a ningú.

Però el pobre barber no era capaç de contenir el riure ni el secret. I va decidir que aniria a desfogar-se als afores de la ciutat. Allà, va fer un forat a terra i va dir a dins: "El rei Mides té orelles d'ase! El rei Mides té orelles d'ase!" Després, ja molt més tranquil, va tancar el forat i se'n va tornar cap a la ciutat.

Però resulta que en aquella terra van créixer herbes, canyes i joncs, i que quan el vent les gronxava, escampaven les paraules del barber: "El rei Mides té orelles d'ase! El rei Mides té orelles d'ase!" I, així, tothom va saber com eren les orelles del rei. (pàg. 22)

Al principi, els tres nois s'han quedat molt callats, i tampoc els ocells, els grills ni les granotes no hem badat boca. Però després han començat a parlar fluixet, i, encara que no he entès tot el que deien, he sentit que en Miquel deia la paraula "perdó", i en Fermí alguna cosa sobre els raves. Per la seva banda, l'Isidre, ja reanimat, li ha dit a en Miquel que no s'havia d'avergonyar de res, i, mirant-los a tots dos, ha afegit que a partir d'ara en Mides ja no serà en Mides, sinó que es dirà Xavier... (pàg. 53)

De cop i volta, he vist en Miquel, que, xac!, sortia per una finestra; o, més ben dit, he vist les orelles de ruc que duia posades, i l'enorme llengua que li penjava del coll. De seguida, s'ha acostat als seus amics fent-se un tip de riure, i l'Isidre s'ha encarregat de treure-li aquests ornaments. Tot seguit, els ha calat foc i, com si es tractés de la foguera de Sant Joan, han estat saltant i cridant al seu voltant. (pàg. 68)

